

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 11 marca 1933 r.

TREŚĆ:

Pozycja:	Str.
35. Imieniny Marszałka Józefa Piłsudskiego	74
36. Czasopismo „Oświata i Wychowanie“	74
37. Rozpowszechnianie gazety ścienniej „Nowiny“	75
38. Stosowanie przepisów rachunkowo-kasowych w Inspektoratach szkolnych	76
39. Rekolekcje wielkopostne	87
40. Obowiązek szkolny w zakresie szkolnictwa powszechnego	88
41. Konkurs na studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na rok szkolny 1933/34	88
42. Zatwierdzenie dyrektorów i nauczycieli prywatnych gimnazjów i zakładów kształcenia nauczycieli na rok szkolny 1933/34	92
43. Konkursy	93
44. Komunikaty	94
45. DZIAŁ NIEURZĘDOWY:	
Plan wycieczek krajoznawczych	95
46. Ogłoszenia	104

35.

Nr. O. 322/33.

Kraków, dnia 3 marca 1933 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych, Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych w Okręgu
w sprawie

Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego.

19 marca przypada dzień Imienin Zwycięskiego Bojownika w walce o polską niepodległość i niestrudzonego Budowniczego polskiej państwowości, Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Ponieważ całe życie Marszałka było jednym, bezustannym a ciężkim trudem, składanym na ołtarzu wyzwajającej się i wyzwolonej państwowości polskiej, ponieważ nadto podstawowe cechy Jego charakteru, t. j. niezmożona aktywność i nieskłonność do kompromisów, wyrażająca się w walce o dobro i nieubłaganem zwalczaniem zła, posiadają same w sobie nawet bez względu na odegraną rolę dziejową olbrzymią wartość wychowawczą, uczczenie Jego imienin, uprzytomnienie młodemu pokoleniu Jego zasług i charakteru może się stać doskonałą sposobnością utrwalenia w duszach młodzieży niewątpliwych wartości moralnych i umocnienia Kultu Państwa oraz odczucia potrzeb pracy dla Państwa.

Na uroczystość tę wyznacza Kuratorjum dzień 18 marca.

Celem uniknięcia szablonu i umożliwienia możliwie najbezpośredniejszego zetknięcia się młodzieży z Osobą, pracą i ideą Marszałka, związaną tak silnie z ideą potężnego i sprawiedliwego Państwa, należałoby — zdaniem Kuratorjum, przy inicjowaniu, organizowaniu i wykonywaniu uroczystości zostawić młodzieży możliwie najdalej idącą samodzielność.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

36.

Nr. O. 311/33.

Kraków, dnia 4 marca 1933 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

czasopisma „Oświata i Wychowanie“.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 24 lutego 1933 r. Nr. I. Pol. 104/33 zawiadomiło Kuratorjum,

że od stycznia b. r. czasopismo „Oświata i Wychowanie“, wydawane przez Ministerstwo, wysunęło na plan pierwszy sprawę informowania o zmianach, przeprowadzonych w szkolnictwie w związku z nową ustawą o ustroju szkolnym oraz z reformą programową.

Kierownicy szkół, nauczyciele, rodzice i instytucje społeczne znajdują w opracowaniach, pomieszczanych w tem czasopiśmie, autoryzowane oświelenie zagadnień, związanych z reformą naszego szkolnictwa.

Wszyscy, którzy pragną podążać za rozwojem na tem polu oraz utrzymać działalność swą organizacyjno-pedagogiczną na właściwym poziomie, winni tedy uważać za swój obowiązek stale i dokładnie zapoznawać się z treścią artykułów wymienionego czasopisma, które, informując szczegółowo o zasadniczych posunięciach władz szkolnych, zawierać będą także aprobowany przez nie komentarz.

Prenumerata roczna pisma (10 zeszytów — każdy około 60—100 stron nie druku) wynosi 10 zł, półroczna zł 6 (I-e półrocze) i zł 4 (II-e półrocze).

Prenumeratę wpłacać należy na konto czekowe P. K. O. Nr. 30.203 „Oświata i Wychowanie“.

Z powyższych względów zachęcam Dyrekcje, pp. Inspektorów szkolnych i Nauczycielstwo do zaprenumerowania tego czasopisma.

Jednocześnie polecam, by Dyrekcje wszystkich szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, zarówno państwowych jak i prywatnych, podały do wiadomości Kuratorjum do dnia 10 kwietnia b. r. ilość egzemplarzy, zaprenumerowanych przez Dyrekcję i osoby z grona nauczycielskiego szkoły.

Sprawozdanie negatywne należy również przedłożyć.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

37.

Nr. O. 343/33.

Kraków, dnia 6 marca 1933 r.

Do

Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

rozpowszechniania gazety ścienniej „Nowiny“.

Zaczęła wychodzić w Warszawie bezpłatna gazeta ścienna „Nowiny“, przeznaczona dla najszerszych mas ludności wsi i miasteczek. „Nowiny“, wydawane raz na tydzień, będą podawały w formie krótkiej i jasnej wiado-

mości z kraju i zagranicy, będą omawiały najważniejsze sprawy państwowe, gospodarcze i społeczne, prace Rządu i Sejmu, ustawy i rozporządzenia władz. Osobny dział poświęcony będzie potrzebom rolników i oświacie.

Gazeta ścienna „Nowiny“ będzie dużej wagi pomocą w pracy oświatowej i społecznej nauczycielstwa, przyczynić się ma do rozpowszechniania czytelnictwa i podnoszenia uświadomienia państwowego ludności wsi i miast. Pismo to, wyzyskane w sposób właściwy w pracy oświatowej, może stać się nowym i skutecznym środkiem pracy w zakresie wychowania państwowego.

„Nowiny“ będą rozsyłane bezpłatnie do kół i oddziałów organizacji społecznych, w pierwszym rzędzie do nauczycielstwa szkół powszechnych.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 lutego 1933 r. Nr. I. Pol. 824/33 zachęcam Nauczycielstwo, pod którego adresem będą nadsyłane „Nowiny“, aby zajęło się zorganizowaniem umieszczenia tej gazety w najodpowiedniejszym, widocznym i łatwo dostępnym miejscu (szkoła, urząd gminny, plac targowy i t. p.) i zachęcało ludność do czytania. Rozpowszechnianie i zachętę do czytania „Nowin“ traktować należy jako dobrze zrozumianą obywatelską pracę społeczną nauczyciela, mającą na widoku podniesienie wśród szerokich mas czytelnictwa i uświadomienia co do najżywotniejszych zagadnień życia państwowego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

33.

Nr. O. 332/33.

Kraków, dnia 4 marca 1933 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie stosowania przepisów rachunkowo-kasowych.

Kontrole rachunkowo-kasowe, wykonane w ubiegłym roku, wykazały liczne niedomagania w dziale rachunkowości i kasowości Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektoratów Szkolnych i ujawniły, że niedomagania te powstawały na tle niezrozumienia lub wprost nieprzestrzegania przepisów, obowiązujących te urzędy. Wytworzył się stąd stan znacznej różnorodności postępowania, trudny do skontrolowania, i niejednokrotnie przysparzający Radom Szkolnym Powiatowym względnie Inspektoratom Szkolnym wiele nie celowej i niepotrzebnie skomplikowanej pracy. Co gorzej,

w warunkach takich pojawiły się nadużycia, które w warunkach należytego wykonywania odnośnych przepisów byłyby nie do pomyślenia.

Uwzględniając okoliczności takie, jak specjalne warunki pracy p. p. Inspektorów szkolnych (Przewodniczących R. S. P.), oraz brak należytego przygotowania wielu urzędników Inspektoratów (R. S. P.), dążąc do umożliwienia Pp. Inspektorom (Przew. R. S. P.) orientacji w całokształcie zagadnień rachunkowo-kasowych i należytego dopilnowania tej dziedziny, Kuratorjum wymienia poniżej ważniejsze zarządzenia, obowiązujące przy prowadzeniu rachunkowości i po zaopatrzeniu tych zarządzeń w szczególne objaśnienia — podaje je do ścisłego stosowania.

I. Rachunek bieżący.

Tu stosuje się przepisy: a) zasadnicze, wydane przez Ministerstwo Skarbu w zarządzeniu Nr. D. VII. 1560/2 z dnia 7. X. 1929 r., podane do wiadomości oraz objaśnione w zarządzeniu Kuratorjum Nr. O. 2148/29 z 31. X. 1929 r. i obowiązujące od dnia 1. XI. 1929 r.; b) zmieniające, wydane przez Ministerstwo Skarbu w zarządzeniu Nr. D. VII. 94/2/30 z 26. IV. 1930 r., podane do wiadomości w zarządzeniu Kuratorjum Nr. O. 1778/30 z 2. IX. 1930 r.

Wszelkie należności osobowe, przelewane przez Kuratorjum na rachunek bieżący typu „A“, a więc takie, jak uposażenia i wynagrodzenia nauczycielskie, ich uzupełnienia oraz wynagrodzenia za godziny nadliczbowe i godziny religji, należy prowadzić na jednym koncie wspólnem typu „A“. W razie przekazywania przez Kuratorjum należności za komorne, lub dotacyj na koszty remontu, pokrywane z kredytów budżetowych (w okresie 1933/34 z § 5 i § 9), należy dla tych funduszy założyć oddzielne podkonto typu „A“. — Inne sumy, przelewane przez Kuratorjum na rachunek bieżący typu „B“, oraz sumy, odprowadzane na ten rachunek przez Radę Szkolną Powiatową (Inspektorat), a wreszcie sumy, wnoszone na rachunek bieżący przez strony, należy prowadzić na osobnych podkontach, zakładanych do konta typu „B“ w ilości uzależnionej od rodzajów tych sum, przy czem dla sum, przeznaczonych do natychmiastowej wypłaty (jak n. p. ryczałty, zwroty kosztów podróży i przesiedleń, oraz inne podobne należności z taksy administracyjnej) w wypadku przelewania tych sum przez Kuratorjum na rachunek bieżący, należy założyć jedno wspólne podkonto, dla wszystkich zaś innych sum i funduszy, jak n. p. dotacyj, udzielonych z różnych §§ i pozycyj funduszu taksy administracyjnej, funduszu prenumeraty dzienników urzędowych, funduszu grzywien szkolnych i innych (w razie pojawiania się tych sum i funduszy) należy zakładać oddzielne podkonto.

Sposób prowadzenia księgi rachunku bieżącego należy oprzeć ściśle na wzorze, dołączonym do zarządzenia, wymienionego we wstępie do części

pierwszej, i przestrzegać, ażeby obroty były bezwarunkowo księgowane terminowo i by księga była prowadzona we wszystkich, przewidzianych w niej rubrykach, oraz prawidłowo zamykana po upływie każdego miesiąca. Sposób prowadzenia tej księgi, podany we wspomnianym wzorze, przewiduje rozpoczynanie obrotów każdego miesiąca od salda z miesiąca poprzedniego, które należy wpisywać także jako pierwszą pozycję przychodową danego miesiąca. Zlecenia wypłaty należy wpisywać na rozchód pod datą ich wystawienia, a nie zrealizowania. Natomiast w wypadkach niezrealizowania ich w miesiącu wystawienia należy odnośne sumy wykazać w kolumnie p. t. „niezrealizowane zlecenia wypłaty“, a w następnym miesiącu wpisać je w rozchód jako pierwsze pozycje rozchodowe. Sumę zleceń, wykazanych w kolumnie p. t. „niezrealizowane zlecenia wypłaty“, należy, po wyprowadzeniu sum obrotów miesiąca sprawozdawczego, wstawić w kolumnie rozchodu celem odjęcia i w kolumnie pozostałości celem jej zwiększenia. Po wyprowadzeniu uzupełnionych w ten sposób nowych sum obrotów miesiąca sprawozdawczego, należy podpisać pod sumami przychodu i rozchodu wyniki obrotów, osiągnięte w tych kolumnach w okresie poprzednim i zamknąć wszystkie kolumny kwotowe ostatecznymi sumami, przedstawiającymi wyniki obrotów od początku okresu budżetowego.

Kolumny: trzecia p. t. „data wpływu lub zlecenia wypłaty“, czwarta p. t. „oznaczone przez Kasę pozycje dziennika przychodu“, oraz jedenasta i dwunasta p. t. „adnotacje o zrealizowaniu zleceń wypłaty“ — winny być bezwzględnie wypełniane na podstawie wydanych zleceń i otrzymanych od Kasy zawiadomień o przychodach oraz odcinków zrealizowanych zleceń wypłaty.

Ponieważ przychody wpisuje się do księgi rachunku bieżącego na podstawie otrzymanych od Kas dowodów przychodowych, przeto należy zwracać uwagę, ażeby Kasy nadsyłały te dowody bez opóźnień, tj. w tych dniach, w których odnośny wpływ został przez Kasę zarachowany. — Po otrzymaniu dowodów przychodowych, należy sprawdzić kolejność numerów, uwiódzonych na tych dowodach i odpowiadających pozycjom bieżącym księgi rachunku bieżącego, prowadzonej przez Kasę. Po upływie każdego miesiąca winni Inspektorowie szkolni (Przewodniczący R. S. P.) przeprowadzać osobiście kontrolę spisów i wykazów szczegółowych przychodów na rachunkach bieżących i sprawdzać, czy wykazane w nich przychody są zgodne z dowodami, otrzymanymi w ciągu miesiąca, oraz czy saldo, pozostające na miesiąc następny, jest zgodne z księgą rachunku bieżącego, prowadzoną przez Inspektorat (R. S. P.).

Wspomniane wyżej dowody przychodowe należy w ciągu miesiąca przechowywać w stanie uporządkowanym w oddzielnej teczce (załączniku

do księgi rachunku bieżącego), a po upływie miesiąca i uzgodnieniu z Kasą Urzędu Skarbowego wyciągu z rachunku bieżącego przesłać je do Kuratorjum wraz z tym wyciągiem. Również w oddzielnej teczce i w stanie uporządkowanym należy przechowywać zwrócone w ciągu miesiąca przez Kasę odcinki zrealizowanych zleceń wypłaty. Odcinki te winny być przysyłane do Kuratorjum w sposób następujący: odcinki zleceń obejmujących wypłatę uposażeń i wynagrodzeń nauczycielskich oraz wynagrodzeń za godziny nadliczbowe — wraz z odnośniami listami płac; odcinki zleceń, odnoszących się do wydatków uskuteczniionych z dotacyj administracyjno-rzeczowych, udzielanych przez Kuratorjum, razem z odnośniami rachunkami, przy sposobności składania wyrachowań z tych dotacyj, i wreszcie odcinki dotyczące: ryczałtów służbowych (w wypadku asygnowania ryczałtów przez Kuratorjum na rachunek bieżący), wydatków z sum administrowanych przez Inspektorat względnie Radę Szkolną Powiatową (n. p. fundusz prenumeraty dzienników urzędowych lub fundusz grzywien szkolnych) — przy wyciągach z rachunków bieżących. W razie wydatkowania z rachunku bieżącego sum takich, jak zwroty kosztów podróży, zwroty wydatków, poniesionych z innych funduszy, należności za czynsz i t. p., (o ile pochodzą z przelewów Kuratorjum na rachunek bieżący), należy odcinki zleceń wypłaty dołączać do składanych Kuratorjum pokwitowań z odbioru tych należności przez ich właścicieli.

W wyciągach z rachunku bieżącego należy podawać w dwóch grupach, odpowiadających oddzielnym typom, obroty na poszczególnych podkontach typu „A” i „B”. Każda z tych dwóch grup winna być zamknięta sumami obrotów odnośnych kont, a sumy te winny być uzgodnione z Kasą Urzędu Skarbowego.

Zlecenia wypłaty, kierowane do Kas Urzędów Skarbowych, należy doręczać tym Kasom za pokwitowaniem w księdze doręczeń. Podjęcie zleceń, doręczonych wprost odbiorcom należności, winno być kwitowane na grzbietach odnośnych zleceń.

II. Księga kasowa obrotów gotówkowych.

Tu obowiązują przepisy Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. O. R. 15591/27 z dnia 21. I. 1928 r., ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 2 z r. 1928.

Podczas gdy zadaniem księgi rachunku bieżącego jest utrzymanie ewidencji obrotów bezgotówkowych, to księga kasowa służy do wykazania obrotów, dokonanych przez Urząd w trybie gotówkowym, oraz stanowi podstawę do każdorazowego skontrolowania stanu gotówki kasy podręcznej. Księga rachunku bieżącego i księga kasowa obrotów gotówkowych uzupełniają się wzajemnie, jeżeli chodzi o zorientowanie się w całokształcie obrotów i zapasów gotówki dyspozycyjnej Urzędu.

W celu zatem ustalenia stanu każdego poszczególnego funduszu należy wziąć pod uwagę pozostałość gotówkową danego funduszu na koncie księgi kasowej, oraz pozostałość tego samego funduszu, wynikającą z odnośnego podkonta księgi rachunku bieżącego.

Przy prowadzeniu księgi kasowej należy przestrzegać następujących zasad:

- a) jest rzeczą niedopuszczalną podjęcie jakiejkolwiek gotówki przez Urząd, bez natychmiastowego wprowadzenia tej gotówki (t. j. w dniu jej podjęcia) do księgi kasowej obrotów gotówkowych;
- b) jest rzeczą niedopuszczalną wydatkowanie gotówki z kasy podręcznej, bez natychmiastowego zapisania wydatków (t. j. w dniu jego zaistnienia) do księgi kasowej.

W bezwzględnie pilnych wypadkach przejściowego użycia gotówki kasy podręcznej na opłacenie wydatku, kwalifikującego się właściwie na ciężar brakującego narazie funduszu, nie należy takiego wydatku rozchodować w księdze kasowej, lecz zatrzymać odnośny rachunek jako bon kasowy, przechowywany razem z gotówką. Kuratorjum zaznacza z naciskiem, że wypadki takie mogą zachodzić tylko zupełnie wyjątkowo.

Jako gotówkę, wpływającą do kasy podręcznej, należy uważać obok wpłat, podjętych od stron, także przesyłki pieniężne, pochodzące z czeków przekazowych lub przekazów pieniężnych Kuratorjum, adresowanych nie imiennie, lecz na Inspektora (Przewodniczącego R. S. P.) lub podległy mu Urząd, a wreszcie wpływy, pochodzące z podjęć gotówki z rachunku bieżącego zlecaniami wypłaty, wydawanymi przez Urząd na nazwisko osoby, wchodzącej w skład personelu tego Urzędu.

Zwraca się uwagę, że zawiadomienia pocztowe o nadejściu przesyłek pieniężnych od stron (n. p. z tytułu grzywien szkolnych, prenumeraty dzienników urzędowych) należy odsyłać po dołączeniu deklaracji przychodowej wraz z przekazami i za pokwitowaniem w księdze zawiadomień pocztowych — do miejscowej Kasy Urzędu Skarbowego.

Podjęcie każdej wpłaty gotówkowej, wniesionej przez stronę (n. p. z tytułu grzywiny szkolnej, opłaty za prenumeratę dziennika urzędowego, subwencji Sejmiku, Rady Powiatowej i t. p.), winno być bezwarunkowo i równocześnie z odbiorem gotówki przeprowadzone przez kwitarjusz urzędowy. Podjęcie sum, otrzymanych z Kuratorjum za pośrednictwem P. K. O. lub poczty, dokumentują odcinki czeków przekazowych, względnie odcinki pocztowych przekazów pieniężnych. Każdy z wymienionych tu dowodów przychodowych winien być oznaczony numerem kolejnym folja i pozycji bieżącej księgi kasowej, a pozatem winien zawierać numer aktu, z którym ma związek tak, ażeby odszukanie tego aktu mogło się odbyć szybko i bez przeszkód. Dowody takie jak odcinki pocztowych przekazów

pieniężnych, z uwagi na ich mały format, należy naklejać na ćwiartkach papieru, ażeby uniemożliwić ich zagubienie.

Do tych pozycji przychodowych, które pochodzą z podjęcia gotówki z rachunku bieżącego, nie będzie dowodów przychodowych, gdyż odcinki odnośnych zleceń wypłaty będą przesyłane do Kuratorjum. W tym też względzie wystarczającym dowodem będzie odpowiedni zapis rozchodowy księgi rachunku bieżącego.

Nietylko wydatki, uskuteczniane z kasy podręcznej bezpośrednio na rzecz osób, firm, organizacji i instytucyj, zmniejszają stan gotówki kasy podręcznej, lecz także każde przeniesienie gotówki na rachunek bieżący zmniejsza stan tej gotówki, tak jak podjęcie z rachunku bieżącego stan tejże gotówki zwiększa.

Te dowody rozchodowe, które pozostają w Inspektoracie (R. S. P.), winny być oznaczone numerem kolejnym folja i pozycji bieżącej księgi kasowej, a także zaopatrzone numerem aktu, którego dotyczą. Do dowodów tych należą: odcinki blankietów nadawczych P. K. O., stwierdzające wpłatę prenumeraty na rzecz administracji Dziennika Urzędowego Ministerstwa lub Kuratorjum; dowody przekazania do dyspozycji Rad Szkolnych Miejscowych grzywien szkolnych zebranych na ich rzecz; pokwitowania odbioru ryczałtu wizytacyjnego, ryczałtu na pomoc kancelaryjną i obsługę biura; kwity Kasy Urzędu Skarbowego, stwierdzające wpłaty na rachunek bieżący i wreszcie dowody zużytkowania sum otrzymanych od innych urzędów czy też instytucyj, a więc takich, jak n. p. subwencje, w wypadkach nie żądania wyrachowań z tych subwencji przez odnośne instytucje. Inne dowody jak n. p. listy płatnicze na pobory personelu Inspektoratu (R. S. P.), rachunki i kwity, odnoszące się do wydatków z dotacyj Kuratorjum, kwity, stwierdzające wypłatę kosztów podróży i przesiedleń oraz należności za komorne, w wypadkach wypłacania tych należności gotówką przez Inspektorat, i wreszcie i inne dowody, odnoszące się do sum, otrzymanych z Kuratorjum, winny być przesyłane do Kuratorjum, z powołaniem się na odnośne zarządzenie. W związku z ostatnio wymienionemi dowodami należy w kolumnie p. t. „treść zapisu“ podawać liczbę pisma Inspektoratu (R. S. P.), przy którym odnośne dowody zostały przesłane do Kuratorjum.

Tak dowody przychodowe jak i rozchodowe, zgrupowane w kolejności zapisów księgi kasowej, winny być przechowywane okresami budżetowemi w oddzielnej teczce, stanowiącej załącznik do księgi kasowej. Numery kolejne księgi kasowej biegną od numeru 1 przez cały okres budżetowy, a nie miesięcznie.

Księgę kasową należy podzielić na tyle kont, ile jest rodzajów poszczególnych funduszków w Urzędzie, i w miarę potrzeby zakładać dalsze po-

trzebane konta dla nowych pojawiających się funduszków. W tym względzie należy postąpić analogicznie, jak to wskazano w części I-szej, przy zakładaniu podkont w księdze rachunku bieżącego z tem uzupełnieniem, że nadto oddzielne konto należy założyć dla uposażeń personelu urzędu. Tu zaznacza się, że w księdze kasowej otwiera się konta w miarę potrzeby i tylko dla tych funduszków, które są przychodowane względnie wydawane w trybie obrotu gotówkowego.

Kwoty, wprowadzone do książki kasowej, winny być codziennie przed zamknięciem dnia urzędowego zliczone w kolumnach p. t. „przychód w szczególe“ i „rozhód w szczególe“, a sumy tych obliczeń winny być wpisane do kolumn p. t. „przychód w ogóle“ względnie „rozhód w ogóle“. Po tej czynności winno nastąpić porównanie salda dziennego, wynikającego z tych kolumn, z zapasem gotówki w kasie podręcznej, przyczem winna się okazać zupełna zgodność obu tych wartości.

Przyjmowanie na odpowiedzialność Urzędu jakichkolwiek wpływów poza wpływami, mającemi ścisły związek z właściwą urzędową działalnością Inspektoratu względnie Rady Szkolnej Powiatowej, i dysponowanie temi sumami — jest niedopuszczalne. W szczególności nie wolno pobierać na rzecz kasy podręcznej jakichkolwiek potrąceń z pborów lub wynagrodzeń nauczycieli względnie duszpasterzy. Akcje składkowe o charakterze społecznym (L. O. P. P., FUNDUSZ FLOTY NARODOWEJ, FUNDUSZ BEZ-ROBOCIA i t. p.) winny się odbywać na płaszczyźnie bezpośredniości pomiędzy ściągającym te składki i upoważnionym do ich pobrania płatnikiem a odnośną instytucją. Akcje te, jeżeli dla ich poparcia i zapewnienia im lepszego wyniku bierze w nich udział Inspektorat (R. S. P.), winny się odbywać pod skrupulatnym nadzorem Inspektora (Przewodniczącego R. S. P.) i w tym też celu płatnicy winni składać Inspektoratowi (R. S. P.) materiały dowodowe, jak odpowiednio sporządzone spisy imienne wpłacających składki, oraz dowody wniesienia zebranych sum na rzecz właściwych instytucyj. Dowody te należy w stanie uporządkowanym przechowywać w aktach Urzędu.

Niedopuszczalnem jest angażowanie się Urzędu w takie akcje pieniężne, jak zbieranie składek na koszty zakupu przedmiotów urządzenia, druków, przekazów pocztowych i t. p., a także pobieranie należności na rzecz osób tak wchodzących w skład personelu Urzędu, jak i w skład ciała nauczycielskiego, pośredniczenie w ściąganiu pretensyj osób lub instytucyj do nauczycieli i t. p., pobieranie opłat egzaminacyjnych od nauczycieli, gdyż wszystkie te akcje mają charakter prywatny.

III. Księga inwentarzowa.

Tu obowiązują przepisy zasadnicze, zawarte w Dzienniku Urzędowym KOSK. Nr. 3 z r. 1924 str. 60—64 i uzupełniające, zawarte w Dzienniku Urzęd-

dowym Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 6 z r. 1930 str. 280, Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 1 z r. 1931 str. 4 i Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 4 z r. 1932 str. 104.

W księdze inwentarzowej należy zapisywać tylko te przedmioty, które przy normalnem ich używaniu nie zużywają się przed upływem jednego roku. Księga inwentarzowa winna być prowadzona we wszystkich przewidzianych w niej kolumnach w sposób jak najbardziej szczegółowy i terminowy. Każdy oddzielny przedmiot otrzymuje w księdze inwentarzowej oddzielną pozycję bieżącą, a tylko przedmioty, posiadające części dodatkowe, zapisuje się pod jedną pozycją wraz z temi częściami dodatkowemi. Przedmioty, nabywane na raty, należy zapisać w księdze inwentarzowej zaraz po faktycznem ich otrzymaniu. Przedmioty takie, jak n. p. pisma lub inne wydawnictwa, nadające się do księgi inwentarzowej, a nadchodzące w egzemplarzach (zeszytach, tomach) periodycznie wydawanych, należy wpisywać do książki inwentarzowej po otrzymaniu pierwszego egzemplarza, wymieniając nazwę wydawnictwa i ewentualnie rok, którego się tyczy. Odnosnym numerem bieżącym księgi inwentarzowej oznacza się dalsze egzemplarze nadchodzące w tym samym roku kalendarzowym, a po zebraniu kompletu, i jego ewentualnej oprawie, oznacza się ten komplet właściwym numerem. Egzemplarze następnego roku otrzymują nowy kolejny numer księgi inwentarzowej.

Pomoc naukowe, jakie Inspektoraty (R. S. P.) otrzymują lub zakupują w celu rozdzielenia pomiędzy szkoły powszechne, winny być zapisywane w dziale II-gim księgi inwentarzowej p. t. „pomoc naukowe“, przyczem każdy poszczególny przedmiot winien otrzymać oddzielną pozycję bieżącą, a w kolumnie siódmej p. t. „gdzie się przedmiot znajduje“, winna być podana nazwa i siedziba szkoły, która przedmiot otrzymała. Oddanie przedmiotu do dyspozycji szkoły winno być poparte stosownem potwierdzeniem szkoły, które należy przechowywać jako załącznik do książki inwentarzowej.

Przedmioty, stanowiące inwentarz Pracowni Przyrodniczych i innych ośrodków naukowych szkolnictwa powszechnego, podlegają tylko zapisaniu w księgach inwentarzowych tych Pracowni względnie ośrodków naukowych.

IV. Księga materiałowa.

Tu obowiązują przepisy, zawarte w Dziennikach Urzędowych Kuratorjum Nr. 2 z r. 1930 str. 50, Nr. 10 z r. 1930 str. 372 i Nr. 8 z r. 1932 str. 241.

Wszystkie przedmioty, zużywające się w sposób naturalny przed upływem jednego roku, oraz wszystkie materiały, winny być zapisywane w księdze materiałowej. — Księga ta powinna być podzielona na oddzielne konta, przewidziane w odnosnym przepisie, przyczem konta te należy podzielić

na podkonto, z których każde jest przeznaczone dla poszczególnego rodzaju materiałów, n. p. osobne podkonto dla papieru kancelaryjnego, osobne dla stalówek i t. d.

Przy rozchodowaniu materiałów, kupowanych w większych ilościach, t. j. przekraczających bieżącą potrzebę (na zapas), należy stronę rozchodową prowadzić okresami przez wpisywanie w niej zużycia n. p. miesięcznego. Materiały, zakupywane w drobnych ilościach, odpowiadających każdorazowej potrzebie, należy wprowadzać w rozchód równocześnie z ich zakupieniem.

V. Książka kontroli list płatniczych winna być prowadzona zgodnie z okólnikiem Kuratorjum Nr. O. OR. 2236/32 z dnia 10. IX. 1932 r.

VI. W sprawie wypłacania uposażeń i wynagrodzeń nauczycieli i wynagrodzeń za godziny nadliczbowe oraz godziny religiji należy się stosować do:

instrukcji, zawartej w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 1 z r. 1923 str. 10 i okólników Kuratorjum Nr. O. OR. 2335/31 z 11. IX. 1931 r., Nr. O. OR. 2158/32 z 30. VIII. 1932 r. i Nr. O. OR. 2236/32 z 10. IX. 1932 r.

Zasady, przyjęte w powyższych zarządzeniach, winny być bezwzględnie i ściśle przestrzegane. Przy zapisywaniu w księdze rachunku bieżącego sum, przeznaczonych na uposażenia i wynagrodzenia nauczycieli oraz duszpasterzy, należy w kolumnie p. t. „tytuł wpłaty lub wypłaty“ wpisywać numer i datę czeku przelewowego, podawane zawsze na odnośnej liście płacy względnie odcinku czekowym.

Dokonywanie wypłat odbywa się tylko w drodze obrotu bezgotówkowego za pośrednictwem płatników. Ażeby to w całej rozciągłości umożliwić, Kuratorjum asygnuje pobory i wynagrodzenia w listach, sporządzanych oddzielnie dla każdego rejonu płatniczego. Także dodatkowe pobory, które Kuratorjum, w uwzględnieniu potrzeb nauczycieli, nie oczekując pierwszego dnia miesiąca, asygnuje w ciągu miesiąca, są obliczane w listach sporządzanych oddzielnie dla każdego rejonu.

Specjalną uwagę należy zwrócić na sposób dokonywania zwrotów na wznowienie kredytów sum niewypłaconych i skrupulatnie wykonywać kontrolę list płac przed wydaniem płatnikom z rachunku bieżącego odnośnych sum na ich pokrycie, oraz zatrzymywać w rachunku bieżącym te kwoty, które nie powinny być wypłacone nauczycielom.

Płatnikom zamiejscowym należy dostarczyć zapasu blankietów nadawczych P. K. O. typu skarbowego (zielone) z nadrukowanym lub wypisanym przez Inspektorat (R. S. P.) numerem konta właściwej Kasy Urzędu Skarbowego i pouczyć ich, ażeby tylko w tej drodze wnosili na rachunek

bieżący niewypłacone przez nich sumy. Należy ich dalej pouczyć, ażeby przy takich wpłatach podawali na odwrocie blankietu sposób zarachowania zwrotu przez Kasę, t. j. numer i typ rachunku bieżącego Inspektoratu (R. S. P.), a pozatem imię i nazwisko nauczyciela oraz tytuł zwrotu. Płatnicy miejscowi wpłacają niewypłacone pobory lub wynagrodzenia na rachunek bieżący za pokwitowaniem, które otrzymują z Kasy Urzędu Skarbowego.

Przy zapisywaniu do księgi rachunku bieżącego zwrotów, dokonanych przez płatników na rachunek bieżący, należy podawać w kolumnie p. t. „tytuł wpłaty lub wypłaty“ numer czeku przelewowego, z którego zwrot pochodzi, a także i inne szczegóły jak n. p. imię i nazwisko nauczyciela oraz rodzaj zwrotu.

Sumy, zarezerwowane przez Inspektorat (R. S. P.) z tytułu przewidzianych zwrotów i sumy, zwrócone przez płatników na rachunek bieżący, winny być wnoszone na wznowienie kredytów tylko w drodze przelewu, t. j. przy pomocy zlecenia „na przelew“. W wypadkach takich należy żądać od Kasy Urzędu Skarbowego wydania pokwitowania kasowego i domagać się, ażeby w pokwitowaniu wyraźnie Kasa zaznaczyła, że przelane sumy zostały zarachowane na wznowienie kredytów Kuratorjum, oraz żeby podała nazwisko nauczyciela (względnie nazwiska nauczycieli) i rodzaj zwrotu.

Kontrola zwróconych przez płatników rozpłaconych list płatniczych winna być dokonywana ze specjalną troskliwością. Klauzulę, stwierdzającą „prawidłowość pokwitowań i własnoręczność podpisów“ na listach rozpłaconych przez odnośnych płatników, podpisują ci płatnicy, w których obecności zostały złożone podpisy w listach, lecz ta okoliczność nie zwalnia Inspektora (Przewodniczącego R. S. P.) od obowiązku wykonania t. zw. kontroli wstępnej tychże list płatniczych. Kontrola ta ma na celu zbadanie, czy rzeczywiście pokwitowania opiewają na sumy do wypłaty przypadające, czy podjęcie pokwitowań właściwy odbiorca należności i czy w wypadku podjęcia przez upelnomocnionego złożył tenże stosowne upoważnienie, wydane i podpisane przez właściciela, czy własnoręczność podpisu upoważniającego jest stwierdzona przez powołany do tego urząd i wreszcie, czy upoważniony złożył swój podpis w liście płatniczej. Dalej należy zbadać, czy w wypadku niewypłacenia poborów znajduje się przy liście odciinek blankietu nadawczego P. K. O. (typ skarbowy — zielony) względnie kwit kasowy, stwierdzający wniesienie niewypłaconej kwoty na rachunek bieżący i czy — w wypadkach przesłania nauczycielom i duszpasterzom przypadających im należności za pośrednictwem poczty — znajdują się przy liście recepty pocztowe opiewające na właściwe nazwiska oraz adresy i kwoty.

Terminów, naznaczonych dla zwrotów list płatniczych do Kuratorjum, winny Inspektoraty (R. S. P.) jak najściślej przestrzegać. Termin zwrotu do dnia 25-go każdego miesiąca przyjęty dla list, obejmujących uposażenia wypłacane miesięcznie zgóry, jest zupełnie wystarczający, i jeżeli przewidziana tu ilość dni zostaje uszczuplona wskutek opóźnień Kas w zawiadomianiu o otwarciu kredytu, to winni P. P. Inspektorowie (Przewodniczący R. S. P.) dopilnować, ażeby Kasy stosowały się do obowiązku codziennego zawiadomiania o wpływach na rachunki bieżące, a w danych wypadkach starać się stwierdzić, czy nie zachodzą przypadki opieszałości ze strony Kas i donosić o tem Kuratorjum.

Co się tyczy list plac, obejmujących wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i godziny religii, oraz list obejmujących uposażenia, wypłacane dodatkowo przez Kuratorjum w ciągu miesiąca, to termin 25-cio dniowy „od daty zrealizowania asygnacji” należy liczyć od daty zarachowania w rachunku bieżącym odnośnego przelewu Kuratorjum. Przy zwrotach zatem list takich nie powinno być również żadnych opóźnień, jeżeli Inspektoraty (R. S. P.) dopilnują terminowego zawiadomiania przez Kasy Urzędów Skarbowych, jak o tem wyżej wspomniano.

W celu uniknięcia zbędnej korespondencji należy pouczyć płatników, ażeby ci w wypadkach podejmowania uposażeń i wynagrodzeń przez upoważnionych informowali ich o tytule oraz wysokości kwoty brutto i potrąceń dokonanych z wręczanych im uposażeń względnie wynagrodzeń.

I tu Kuratorjum zaznacza, że dwa razy w ciągu roku, t. j. przy asygnowaniu uposażeń za maj, a następnie za październik każdego roku, podaje w listach płatniczych szczegółowe dane obliczeniowe do poborów nauczycielskich, przez co stara się dostarczyć nauczycielom podstaw do zorjentowania się w poszczególnych tytułach, oraz kwotach składających się na całość sum potrącanych.

Dlatego też szczególnie przy sposobności pobierania przez nauczycieli uposażeń za wymienione miesiące winni się oni we własnym interesie zajmować sprawą wypłacanych im uposażeń.

Inspektorat Szkolny (R. S. P.) winien o powyższem pouczyć nauczycieli i pilnować, by interwencje w sprawie uposażeń były nadsyłane w terminach, t. j. w maju i październiku każdego roku.

VII. Wyrachowania z dotacyj administracyjno-rzeczowych udzielanych przez Kuratorjum.

Tu znajdują zastosowanie zarządzenia Kuratorjum Nr. 770/31 z dnia 16. III. 1931 r., ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Nr. 3 z r. 1931 poz. 50, ze zmianami w sprawie opłat stemplowych, ogłoszonymi w Dzienniku Urzędowym Nr. 6 z r. 1932 poz. 97.

Ze względów praktycznych Kuratorjum przyjmuje, że wyrachowania z otrzymanych dotacyj winny być nadsyłane po częściowem (część przeważająca) lub całkowitem zużyciu tych dotacyj, zatem bez zastosowania ścisłych terminów. Ponieważ udzielenie dalszych dotacyj jest uzależnione od złożenia rachunków usprawiedliwiających wydatkowanie poprzednich dotacyj w całości lub w przeważającej części, przeto będzie w interesie Urzędów składanie na czas wyrachowania.

Do każdego wyrachowania należy dołączać zestawienie sporządzone układem amerykańskim, t. j. zawierające przychód i rozchód każdego poszczególnego paragrafu i pozycji i obejmujące w kolumnach przychodowych ewentualne pozostałości z poprzednio wyrachowanych dotacyj, a następnie dotacje nowo udzielone, a w kolumnach rozchodowych szczegółowo wymienione kwoty wydatków. Zestawienie to, zawierające nadto wypełnione kolumny dla numeru bieżącego wyrachowania i daty rachunku oraz treści, winno być podsumowane w kolumnach kwotowych i sprawdzone na krzyż z ogólnemi kolumnami przychodu i rozchodu, które to kolumny należy umieścić na końcu po kolumnach szczegółowych. W kolumnie treści należy podawać numer i datę zarządzenia Kuratorjum, którem dotacja została udzielona lub którem została zatwierdzona pozostałość z poprzedniego wyrachowania, a odnośnie do wydatków: firmę, względnie nazwisko dostawcy lub wykonawcy świadczenia oraz ich siedzibę.

Wyrachowanie z dotacyj, udzielonych z kredytów budżetowych, składa się oddzielnie, a oddzielnie z dotacyj, udzielonych z funduszu taksy administracyjnej. Duplikaty takich wyrachowań należy przechowywać w oddzielnej tece wraz z zarządzeniami Kuratorjum, tyczącemi się asygnowania dotacyj i udzielonych absolutorjów.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

39.

Nr. O. 349/33.

Kraków, dnia 6 marca 1933 r.

Do

**Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących,
zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu
w sprawie
rekolekcji wielkopostnych.**

Kuratorjum przypomina zarządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 grudnia 1923 Nr. 3460/S, zawarte w Dzien-

niku Urzędowym Ministerstwa z r. 1923 Nr. 21 z 15 grudnia 1923 r., które pozwala na zwalnianie młodzieży od zajęć szkolnych celem wysłuchania wielkopostnych rekolekcyj i przystąpienia do Sakramentów Św. na okres trzech dni.

Tego wymiaru czasu, przeznaczonego na ten cel, przekraczać nie można.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

40.

Nr. I. 1133/33.

Kraków, dnia 28 lutego 1933 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych na terenie Województwa Krakowskiego i Rady Szkolnej Miejskiej w Krakowie w sprawie obowiązku szkolnego.

W związku z wysuniętymi wątpliwościami przy interpretacji § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 maja 1932 r. o częściowym wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 485), Ministerstwo przy rozporządzeniu z dnia 20 lutego 1933 r. Nr. II. P. 1635/33 przesłało tablice, które podają, jakie roczniki w poszczególnych latach szkolnych na terenie województw południowych objęte są obowiązkiem szkolnym (woj. krakowski).

Wspomniane tablice podają do wiadomości (patrz str. 89 i 90).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

41.

Nr. I. 1290/33.

Kraków, dnia 3 marca 1933 r.

Do

Rad Szkolnych Powiatowych, Inspektorów szkolnych w Okręgu i Rady Szkolnej Miejskiej w Krakowie w sprawie konkursu na studia w Państwowym Instytucie Pedago- giki Specjalnej w Warszawie na rok szk. 1933-34.

Niniejszem ogłasza się konkurs na studia w Instytucie Pedagogiki Specjalnej, przygotowującym nauczycieli do pracy w szkołach specjalnych

R O C Z N I K I

objęte obowiązkiem szkolnym na terenie województw południowych w miejscowościach, w których obowiązek szkolny w myśl ustawy z dn. 23. V. 1895 r. (dz. u. kr. Nr. 57) trwał sześć lat.

Rok szkolny	R O K N A U C Z A N I A						
	1	2	3	4	5	6	7
1931/32	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	$\frac{2}{3}$ 1921 + $\frac{1}{3}$ 1920	$\frac{2}{3}$ 1920 + $\frac{1}{3}$ 1919	
1932/33	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	$\frac{2}{3}$ 1921 + $\frac{1}{3}$ 1920	
1933/34	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	
1934/35	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	
1935/36	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	
1936/37	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	
1937/38	1930	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	
1938/39	1931	1930	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925
1939/40	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926

R O C Z N I K I

objęte obowiązkiem szkolnym na terenie województw południowych w miejscowościach, w których obowiązek szkolny w myśl ustawy z dn. 23. V. 1895 r. (dz. u. kr. Nr. 57) trwał siedm lat.

Rok szkolny	R O K N A U C Z A N I A						
	1	2	3	4	5	6	7
1931/32	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	$\frac{2}{3}$ 1921 + $\frac{1}{3}$ 1920	$\frac{2}{3}$ 1920 + $\frac{1}{3}$ 1919	$\frac{2}{3}$ 1919 + $\frac{1}{3}$ 1918
1932/33	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	$\frac{2}{3}$ 1921 + $\frac{1}{3}$ 1920	$\frac{2}{3}$ 1920 + $\frac{1}{3}$ 1919
1933/34	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921	$\frac{2}{3}$ 1921 + $\frac{1}{3}$ 1920
1934/35	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922	$\frac{2}{3}$ 1922 + $\frac{1}{3}$ 1921
1935/36	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923	$\frac{2}{3}$ 1923 + $\frac{1}{3}$ 1922
1936/37	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924	$\frac{2}{3}$ 1924 + $\frac{1}{3}$ 1923
1937/38	1930	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925	$\frac{2}{3}$ 1925 + $\frac{1}{3}$ 1924
1938/39	1931	1930	1929	1928	1927	1926	$\frac{1}{3}$ 1925
1939/40	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926

dla dzieci anormalnych: głuchoniemych, niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

O przyjęcie do Instytutu mogą się ubiegać u s t a l e n i nauczyciele publicznych szkół powszechnych, posiadający:

- 1) pełne kwalifikacje nauczycielskie,
- 2) najwyżej 35 lat życia,
- 3) dobrą opinię o pracy.

Kandydaci po ukończeniu kursu będą obowiązani do pracy nauczycielskiej w szkołach specjalnych, wskazanych przez Ministerstwo WR. i OP. przynajmniej w ciągu trzech lat.

Nauczyciele, korzystający z płatnego urlopu dla studjów, którzy po ukończeniu studjów nie wywiążą się z własnej winy z przyjętego obowiązku 3-letniej pracy w szkołach specjalnych, będą obowiązani do zwrotu rocznego uposażenia.

Pierwszeństwo w przyjęciu na studia w Instytucie mają nauczyciele, posiadający znajomość jednego z obcych języków oraz ci, którzy odbyli praktykę nauczycielską w szkołach specjalnych.

Podania do Ministerstwa WR. i OP. o przyjęcie do Instytutu należy wnosić w drodze służbowej najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1933 r., dołączając do nich:

- 1) własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej,
- 2) metrykę urodzenia,
- 3) dokumenty, stwierdzające czas i rodzaj pracy oraz opinię o pracy,
- 4) świadectwa z odbytych studjów w oryginałach,
- 5) dwie nienaklejone fotografie z własnoręcznym, czytelnym podpisem.

Bezpośrednio przełożona władza służbowa dołączy wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinię o kandydacie.

O ostatecznem przyjęciu do Instytutu decydować będzie kolokwjum, które odbędzie się dn. 19 czerwca 1933 r. (godz. 8 rano) w Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (Al. Ujazdowskie 20) a polegające na pracy piśmiennej i zreferowaniu przez kandydata jednej ze wskazanych poniżej książek (stosownie do wyboru przez kandydata):

1. Binet A. Pojęcia nowoczesne o dzieciach. Przekład M. Szymanowskiej. Warszawa, „Nasza Księgarnia“ 1928.
2. Rowid H. Szkoła twórcza. Gebethner i Wolff 1926.
3. Devey J. Szkoła a dziecko. Warszawa „Książnica-Atlas“ (bez daty).
4. Karpowicz St. Wybór pism. Warszawa „Nasza Księgarnia“ 1929.

Jednocześnie przy kolokwjum tem kandydaci będą obowiązani wykażać się znajomością anatomji i fizjologii człowieka w zakresie podręcznika J. Sosnowskiego.

Kandydaci, dopuszczeni do egzaminu wstępnego, poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan ich zdrowia pozwoli im na studia.

Kandydaci, których egzamin wypadnie pomyślnie, będą przyjęci do Instytutu, o czym nastąpi osobne zawiadomienie w ciągu m-ca lipca.

Wobec ograniczenia liczby urlopów płatnych na studia, kandydaci zechcą zaznaczyć w podaniach, czy reflektują na otrzymanie na studia urlopu za zwrotem kosztów zastępstwa (bez rozłożenia na raty), względnie bezpłatnego.

Inspektoraty Szkolne (Rady Szkolne Powiatowe) prześlą do Kuratorjum podania kandydatów do dnia 12 kwietnia 1933 r.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

42.

Nr. II. 1938/33.

Kraków, dnia 2 marca 1933 r.

Do

Dyrekcji prywatnych gimnazjów i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu w sprawie

zatwierdzenia dyrektorów i nauczycieli na r. szk. 1933-34.

I. Stosownie do postanowień § 18 punkt 2 rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4 z 1932 r., poz. 44) właściciel szkoły winien przedstawić Kuratorjum do zatwierdzenia kandydata na dyrektora na 4 miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Ponieważ żadna szkoła nie może być czynna bez zatwierdzonego przez władzę szkolną dyrektora i w celu umożliwienia Kuratorjum powzięcia we właściwym czasie decyzji, zechcą Dyrekcje z chwilą otrzymania niniejszego okólnika porozumieć się z właścicielami szkół i spowodować wniesienie należycie udokumentowanego podania w terminie przed 15 kwietnia 1933 r. o zatwierdzenie dyrektora na rok szkolny 1933/34.

II. Zatwierdzony przez Kuratorjum dyrektor obowiązany jest w myśl punktu 4 wymienionego na wstępie okólnika przedstawić Kuratorjum najpóźniej do dnia 15 czerwca b. r. spis nauczycieli zaangażowanych na rok szkolny 1933/34. Spis taki winien zawierać ścisłe dane, wymienione w punkcie 5 omawianego rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P.; spis należy sporządzić w 2-ch egzemplarzach w myśl wzoru, przesłanego Dyrekcjom przy okólniku tut. z dnia 18. IX. 1932 r. Nr. II. 7485/32. Nieza-

leżnie od spisu nauczycieli przedłożą Dyrekcje również w terminie do 15-go czerwca b. r. rozdział czynności członków grona nauczycielskiego w 2-ch egzemplarzach, według wzorów, przepisanych dla szkół państwowych.

III. Ze względów społecznych i pedagogicznych winni Dyrektorowie dołożyć wszelkich starań, by każda szkoła prywatna miała swoich własnych nauczycieli, a w wypadkach wyjątkowych i tylko po uprzednim zezwoleniu Kuratorjum można zatrudnić nauczycieli ze szkoły państwowej, względnie już zatrudnionych w innej szkole prywatnej. Należy również ściśle przestrzegać zasady, by danego przedmiotu nauczała w szkole jedna a w liczniejszych szkołach dwie posiadające przepisane kwalifikacje siły nauczycielskie i ażeby w przyszłym 1933/34 roku szkolnym było zatrudnionych w jednym zakładzie kilku nauczycieli, nauczających jednego i tego samego przedmiotu częstokroć po 2—3 godziny tygodniowo.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki w. r.*

43.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Rada Szkolna Powiatowa w Chrzanowie ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w Siedlcu.

Podania należy wносить w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Chrzanowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Pińczowie ogłasza konkurs na następujące posady kierownicze w powiecie:

7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej w Pińczowie,

7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Chrobrzu.

Należycie udokumentowane podania należy składać w drodze służbowej na ręce Inspektora szkolnego w Pińczowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Sandomierzu ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posady kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej koedukacyjnej w Zawichoście.

Przy szkole jest mieszkanie służbowe.

Kandydaci winni wykazać się minimum 6 letnią służbą w charakterze nauczycieli stałych oraz ukończonym W. K. N.

Udokumentowane podania należy wносить w drodze służbowej do Inspektoratu Szkolnego w Sandomierzu.

44.

KOMUNIKATY.

Egzaminy dojrzałości w zakładach kształcenia nauczycieli w r. szk. 1931/32. Dopuszczono ogółem do egzaminu dojrzałości 1659 osób. Złożyło egzamin dojrzałości 1547 osób, a mianowicie: absolwentów szkół państwowych 362 (dopuszczono 379), absolwentów szkół prywatnych 8 (11), absolwentek szkół państwowych 257 (269), absolwentek szkół prywatnych 867 (927), eksternistów 28 (37), eksternistek 25 (36).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 21 lutego 1933 r. Nr. I. Pol. 210/33 zawiadomiło Kuratorjum, że wystawy szkiców i akwarel, przedstawiające zabytki i miejscowości historyczne, oraz odczyty krajoznawcze p. Stanisława Błońskiego zasługują na specjalne zalecenie młodzieży dla swych wybitnych wartości kształcących.

Zechcą zatem Dyrekcje i PP. Inspektorzy szkolni w razie zgłoszenia się p. Błońskiego czynić mu wszelkie ułatwienia w organizowaniu na terenie szkół kilkudniowych wystaw jego szkiców i wygłaszaniu przezeń odczytów o zabytkach.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zastrzegło jedynie, że opłaty wstępu na wystawę, czy odczyt dla młodzieży szkolnej w zasadzie nie powinny przekroczyć 20 gr od osoby.

Zawiszanka Zofja „Świt wielkiego dnia“. Opowieść z dzieciństwa Marszałka Piłsudskiego. W barwnej okładce i z rycinami St. Norblina. Str. 336. Cena zł 9.—, w opr. zł 10.50. Dom Książki Polskiej, Warszawa, 1933.

„Świt wielkiego dnia“ jest powieścią, na którą czekało się oddawna. Autorka, mając dostęp do źródłowego materiału, przedstawia w zajmującej powieści atmosferę dworu polskiego — rodzinnego domu Marszałka Piłsudskiego, w latach siedemdziesiątych ub. stulecia, gdzie wzrastał jako dziecko do lat 7-miu w otoczeniu rodziców i rodzeństwa.

Powieść Zawiszanki przeznaczona jest dla młodzieży, ale czytana będzie przez dzieci i dorosłych z równem zainteresowaniem, ponadto będzie doskonałą lekturą dla szkół żołnierskich i bibliotek garnizonowych.

Książkę, wydaną b. starannie, zdobij piękna, symboliczna okładka St. Norblina oraz ryciny, wykonane na podstawie fotografii rodzinnych.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Organizacja wycieczek krajoznawczych Gimnazjum Żeńskiego Żyd. Tow. Szkół Średnich w Sosnowcu.

Wycieczki krajoznawcze, ze względu na bezpośredni związek, jaki mają z przedmiotami nauczania w szkole, i ze względu na znaczenie w wychowaniu obywatelsko-państwowem, dzielimy na a) przemysłowe, b) geograficzno-przyrodnicze, c) wycieczki w związku z nauką o Polsce Współczesnej, d) wycieczki w związku z nauką przedmiotów humanistycznych, e) turystyczno-krajoznawcze.

Podział powyższy, jakkolwiek sztuczny, gdyż materiał, zdobyty na każdej wycieczce, może i winien być wyzyskany przez nauczycieli, uczących najrozmaitszych przedmiotów, jest jednak o tyle wygodny, że przyjęliśmy za zasadę, iż ułożeniem planu wycieczek przemysłowych i przeprowadzeniem ich zająć się ma nauczyciel fizyki, wycieczki geograficzno-przyrodnicze należą do zakresu działania nauczyciela tych przedmiotów, wycieczki w celu zapoznania się z urządzeniami użyteczności publicznej, z urzędami państwowymi, komunalnymi i innymi o charakterze publicznym przeprowadza nauczyciel historii; do nauczycieli języków należą wycieczki do muzeów, teatrów, na koncerty i t. d. Wycieczki turystyczno - krajoznawcze, które miały charakter międzyklasowy, należały dotychczas do zakresu działania całej rady pedagogicznej. W miarę, gdy rozwinie się Kółko krajoznawcze uczenie, dziedzina ta zostanie im poruczona.

Krajoznawstwo, jako metoda w nauczaniu wszystkich przedmiotów szkolnych i jako środek wychowania fizycznego, moralnego i obywatelsko-państwowego, stosowane jest w tut. zakładzie od szeregu lat. W nauczaniu staraliśmy się przede wszystkim, aby młodzież nasza doskonale poznała swoje środowisko, aby zdawała sobie sprawę, dlaczego w miejscach, gdzie w niedawnej przeszłości znajdowały się lasy sosnowe (Sosnowiec) i dębowe (Dąbrowa), wyrosły obecnie lasy kominów. Tutaj z natury rzeczy powstała konieczność, aby młodzieży pokazać, co się odbywa poza wysokimi murami, okalającymi wszystkie fabryki w Zagłębiu, czemu te kominy ustawicznie wyrzucają z siebie kłęby dymu, co to za tajemniczy ogień można o pewnej porze dnia lub nocy obserwować, jak wydobywa się z wnętrza niektórych zakładów przemysłowych. Wprowadzić młodzież do warsztatów pracy rąk ludzkich, do wielkich zakładów przemysłowych, było pierwszym i bezpośrednim naszym zadaniem. Rzecz napozór łatwa, lecz trudna do wykonania. Niewiadomo czemu, ale faktem jest, że zakłady prze-

mysłowe broniły się i dalej bronią się przed intruzami z zewnątrz i stale odmawiały nam z przyczyn „technicznych“ zezwolenia na zwiedzenie. Dopiero nasze perswazje osobiste lub telefoniczne zdołały przełamać opór niektórych panów dyrektorów fabryk i przekonać ich, że jest wprost ich obowiązkiem obywatelskim poprzeć nas w naszych poczynaniach. W interesie samego przemysłu krajowego leży, aby poprzez młodzież szkolną propagować jego wytwórczość wśród starszego społeczeństwa. Argument ten przekonał może niejednego z tych panów i niektóre fabryki otwały swoje podwoje dla wycieczek szkolnych. Tutaj miała młodzież sposobność zetknąć się z najrozmaitszymi problemami rzeczywistości; ujrzała na swoje oczy gigantyczne maszyny, o istnieniu których, w naszym kraju zwłaszcza, dotychczas nie miała wyobrażenia, widziała pot obfity, lejący się z czoła robotników, pracujących w pobliżu pieca, z którego bije piekielny żar. Nabierała młodzież szacunku dla pracy, dla robotnika, wykonującego tę pracę, dla inżyniera, kierującego nią, dla wynalazcy, któremu nowoczesna technika zawdzięcza swój rozwój. Młodzież bardzo chętnie wdawała się w rozmowy z robotnikami, wypytując ich, jak praca wpływa na ich zdrowie, na długość życia, jakie wynagrodzenie otrzymują za swoją ciężką pracę itp. Inżynierom, udzielającym wyjaśnień o stronie technicznej produkcji, zadaje młodzież pytania, dotyczące rynku zbytu dla samej gałęzi produkcji, możliwości konkurencji zagranicą, jakości towaru w stosunku do zagranicznego, ilości podobnych zakładów przemysłowych w Polsce, ilości i wartości produkcji, przypadającej na pewien czasokres i t. d.

Wobec tego, że każdy zakład przemysłowy jest niejako małym ogniwem w ogólnym łańcuchu przemysłu krajowego lub światowego, urządzając wycieczki przemysłowe, staramy się je w ten sposób przeprowadzać, aby dla uczenic był widoczny związek, jaki zachodzi między jedną gałęzią przemysłu a drugą. Zwiedzając np. fabrykę kotłów firmy Babcock-Zieleniewski w Sosnowcu, dowiadują się uczennice, że fabryka do wyrobu kotłów sprowadza płyty żelazne z Król. Huty, a gotowe kotły wyrabia dla fabryki lokomotyw w Chrzanowie. Stąd nasuwa się uczenicom myśl, że należy zwiedzić hutę żelazną i fabrykę lokomotyw. W fabryce lokomotyw okazuje młodzież nie tylko zainteresowanie dla samej konstrukcji lokomotywy, ale dowiaduje się, że oprócz fabryki w Chrzanowie istnieją jeszcze dwie fabryki lokomotyw w Polsce: w Warszawie i w Poznaniu, dowiadują się również, że Polska eksportuje lokomotywy do Bułgarii i Marokka, że toczą się pertraktacje ze Sowiećami o dostawę lokomotyw. Gdy uczennice słyszą, że głównym odbiorcą lokomotyw, wyrabianych w Chrzanowie i w innych fabrykach, są Polskie Koleje Państwowe, chciałyby się zapoznać z kolejnictwem, naturalnie nie z podręcznika szkolnego, lecz przez urządzenie odpowiedniej wycieczki. Znowu możliwość poznania strony technicz-

nej kolejnictwa, ważnej roli P. K. P. dla Państwa w czasie pokoju i w czasie wojny. Trudno dziś pomyśleć o utrzymaniu bezpiecznego ruchu w kolejnictwie bez skomplikowanego aparatu sygnalizacyjnego, bez posługiwania się telefonem i telegrafem, stąd znowu konieczność bliższego poznania tej dziedziny, naturalnie drogą wycieczki. Prócz kolei żelaznych są jeszcze inne środki lokomocyjne, które możemy poznać na miejscu lub w pobliskich Katowicach. A więc znowu wycieczka do stacji autobusowej, remizy tramwajowej i na lotnisko w Katowicach. Każda z tych wycieczek dostarcza znowu przebogatego materiału do opracowania wspólnie z uczniami i nasuwa niezliczoną ilość nowych problemów, do rozwiązania których prowadzą nowe wycieczki.

W ten sposób pojęte wycieczki przemysłowe, jako metoda nauczania przedmiotów szkolnych, mogą dokonać kiedyś przełomu w naszej pracy szkolnej, przenosząc punkt ciężkości z klasy, z podręcznika na bezpośredni kontakt z rzeczywistością. My nawet jesteśmy świadomi, że w naszej szkole taki przełom już się dokonuje. Jeszcze kilka lat temu, gdy zachodziła kolizja między wycieczką szkolną a godziną lekcyjną, dawaliśmy zawsze pierwszeństwo godzinie lekcyjnej. Kilkoletnie doświadczenie upoważnia nas do wypowiedzenia poglądu, że wycieczki szkolne mają tak wielkie walory, a rozumnie stosowane dają tak znaczne korzyści w nauczaniu i wychowaniu młodzieży, że należy im dać pierwszeństwo przed nauczaniem przy pomocy podręcznika.

Tutaj należy jednakowoż zaznaczyć, że ta metoda jest nietatwa. Stosować się da w środowisku przemysłowym przez nauczycieli, odpowiednio do takiej pracy przygotowanych, którzy mają otwarte oczy na otaczające zjawiska i potrafią na nie skierować uwagę młodzieży. Potrzebny jest specjalny aparat kancelaryjny, który stale prowadzi korespondencję i czyni starania, aby na termin, przewidziany przez plan wycieczkowy, uzyskać możliwość odbycia wycieczki. Zarówno nauczyciel jak i uczniowie są w ciągłym ruchu. W miarę możliwości wycieczki są piesze, lecz dla uniknięcia zbyt wielkiej straty czasu, lub w razie znaczniejszej odległości, należy posługiwać się tramwajami, pociągami lub autobusem, co znowu pociąga za sobą wydatek pieniężny. Materiał, zebrany przez uczennice w czasie wycieczki, a zanotowany w specjalnym bruljonie przez każdą z osobna, wymaga dokładnego opracowania. Fizyk, prowadzący wycieczkę przemysłową, natychmiast po jej odbyciu nawiąże do zdobytego materiału w związku z działem swej specjalności, przerabianym w danej chwili w klasie. Dla wszystkich innych nauczycieli, a więc dla geografa, historyka, matematyka i nauczyciela języków materiał ten będzie niewyczerpaną skarbnicą, z której w pełnej obfitości czerpać winni. Jeżeli w ten sposób odbywa się nauczanie w szkole, dochodzi uczennica prędko do przekonania, że najważniejszym

czynnikiem w tym procesie jest jej aktywna postawa, a nauczycielowi przypada tylko rola kierowania jej obserwacjami i współpracą w syntetycznem ujęciu materiału.

Przy nauce o Polsce Współczesnej dadzą się z pożytkiem przeprowadzić następujące wycieczki. Gdy mowa jest o zaludnieniu Polski, należy udać się z uczenicami do wydziału statystycznego Magistratu i poprosić referenta tegoż wydziału, aby uczenie dokładnie zapoznał z historją zaludnienia miasta Sosnowca, z rozczłonkowaniem ludności w mieście pod względem wyznaniowym, z przeprowadzonym spisem ludności. Dobrze będzie, jeżeli na miejscu uczenie będą miały wgląd w stronę techniczną pracy tegoż wydziału.

Wiadomości o życiu gospodarczem oprze nauczyciel o materiał, znany uczniom z wycieczek przemysłowych, odbytych w poprzednich klasach, nadto urządzi wycieczkę do Izby Przemysłowo-Handlowej, gdzie na miejscu znajdzie bogaty materiał, dotyczący stosunków przemysłowych i handlowych Polski. Tutaj nadaje się również wycieczka do Banku Polskiego w Sosnowcu i do P. K. O. w Katowicach.

O pół godziny drogi pieszej od Sosnowca znajduje się granica 3-ch województw; kiedy będzie mowa o podziale administracyjnym Polski, dobrze będzie urządzić spacer do tego miejsca, zwanego trójkątem 3-ch cesarzy. Zwiedzi się nadto gmach Województwa i Sejmu Śląskiego, Starostwo i Sejmik będziński oraz Magistrat w Sosnowcu. Przy nauce o ustroju sądownictwa należy udać się z młodzieżą na rozprawę sądową do Sądu grodzkiego i okręgowego w Sosnowcu, ewentualnie jeszcze do sądu pracy.

Nauczyciele języka polskiego i niemieckiego urządzają wycieczki do Muzeum Śląskiego w Katowicach, na wystawy obrazów, na koncerty i przedstawienia teatralne. Stałe mają obowiązek nawiązywania do materiału, zdobytego przez młodzież na wszelkiego rodzaju wycieczkach.

Wycieczki turystyczno-krajoznawcze pomyślane są w ten sposób, aby uczenia w czasie pobytu w gimnazjum obowiązkowo przemierzyła Rzeczpospolitą wzdłuż i wszerz, a w miarę możliwości własnymi stopami.

Aby taki plan, na szeroką skalę zakrojony, dał się zrealizować, winna istnieć odpowiednia w tym kierunku atmosfera w zakładzie, oprócz tego należy dać możliwość uczniom, nawet najniezamożniejszym, brania udziału w wycieczkach, nieraz dość kosztownych.

Wszelkie próby urządzenia jakiegokolwiek wycieczki dalszej z uczniami naszymi w ubiegłych latach speliły na niczem. Rodzice odnosili się z wielką nieufnością do wycieczek turystycznych dla dziewcząt i pod pozorem braku pieniędzy nie pozwalali dzieciom swym na udział w wycieczce. Aby temu stanowi rzeczy zaradzić, zachęcili wychowawcy uczenie do składania przez cały rok szkolny drobnych sum na książeczkę P. K. O.,

aby brak pieniędzy nie był przeszkodą w urządzaniu wycieczek na końcu roku szkolnego. Dzięki tej właśnie okoliczności doszły w czerwcu 1927 r. do skutku 2 wycieczki na Babią Górę i do Ojcowa z udziałem po 19 uczennic w każdej. Jeżeli dodamy do tego, że pogoda wycieczkom wyjątkowo sprzyjała, że uczestniczki na Babiej Górze widziały przepiękny wschód i zachód słońca, zrozumiałą będzie rzeczą z jakim zachwytem wróciły do szkoły i jakie cuda o swoim wyczynie opowiadały, zwłaszcza że na tym terenie szkoła nasza była pierwszą, która tego rodzaju wycieczkę dalszą urządziła. W następnych latach już istniał tak wielki zapal dla wycieczek turystyczno-krajoznawczych, że urządzenie ich nie napotykało na żadne trudności.

Dzięki temu nasza kronika wycieczek, którą się skrupulatnie prowadzi od roku 1927 notuje już kilkanaście wycieczek w najrozmaitsze strony Rzeczypospolitej. Urządzając jakąkolwiek wycieczkę, robimy na kilka tygodni przedtem skrupulatne przygotowania, które podzielić można na kilka stadiów: a) wybór miejsca i wyznaczenie terminu, b) opracowanie kosztorysu, c) przeprowadzenie korespondencji w celu zapewnienia sobie noclegów, d) wyznaczenie kierownika wycieczki spośród członków Grona, e) zebranie uczestniczek w celu udzielenia im instrukcyj, dotyczących ekwipunku i żywności na drogę, f) na dzień przed wyjazdem kontrola ekwipunku, g) zbiórka w gimnazjum na godzinę przed odejściem pociągu, kontrola plecaków i ważenie ich, wyjazd.

Po powrocie odbywa się również zebranie uczestniczek w celu omówienia korzyści, jakie dała wycieczka. Uczennice wypowiadają swoje uwagi krytyczne. Z wszystkich wycieczek wszelkich kategorii prowadzą uczennice w specjalnym bruljonie systematycznie notatki.

Dokładamy podczas wycieczek starań, aby młodzieży dostarczyć maximum wygód, dobrego odżywienia, unikamy przeforsowania jej, co przyczynia się do tego, że uczennice wracają z wycieczek pod każdym względem zadowolone.

W zakładzie istnieje Fundusz Wycieczkowy, oparty na następujących zasadach. Każda uczennica, od pierwszej klasy począwszy, wpłaca po zł 2.— miesięcznie na rzecz Funduszu. Oplatę tę skutecznie można także w ratach tygodniowych po 50 gr. W planie jest wydrukowanie specjalnych książeczek Funduszu Wycieczkowego. Książeczkę taką otrzyma uczennica na cały czas pobytu w gimnazjum. Wszystkie sumy, wpłacone przez uczennicę, zostaną wyszczególnione w książeczce po stronie dochodów, a po stronie rozchodów wydatki na każdorazową wycieczkę, jaką uczennica odbyła. Na końcu książeczki znajdzie się rodzaj świadectwa, w którym dyrekcja gimnazjum wymieni wszystkie wycieczki turystyczno-krajoznawcze, ilość dni, jaką uczennica spędziła na wycieczkach, w czasie

Plan wycieczek przemysłowych.

L. p.	Klasa	Miesiąc	Dokąd prowadzi wycieczka	Nazwa i adres zakładu, do którego należy się zwrócić o zezwolenie	Cel wycieczki
1	III	X	Filtry wodoc. miejskie	Magistrat m. Będzina lub Maczki	Technika filtrów wody
2	III	X	Garncarz	dow.	Wyroby z gliny
3	III	X	Cegielnia	Ceg. »Dzwon« Będzin Mostowa 9-II lub Wieczorek Siedlecka ceg. motor. Wawel 12	„ „ „
4	III	X	Szklarnia	Zawiercie Reich i Ska	Wyrób szkła
5	III	X	Wapiennik	»Eltes« Zakł. Wapien i dolom. Siegreich i Ska Będzin, Sielecka	Wypalanie wapienia
6	III	XI	Do buduj. się domu		Zaprawa murarska
7	III	I	Papiernia	Lamprecht, Sosnowiec, Legjonów 2 tel. 149-141	Wyrób papieru masz. parowa
8	III	II	Fabryka wody sodowej	D. Feldman, Sosnowiec, Warszawska 20 S. Wiener, „ Modrzejowska 12	Wyrób wody sod.
9	III	II	Fabryka mydła i świec	Bursztyn, Będzin, Małach. 20, tel. 533	Wyrób mydła i świec
10	III	III	Tartak	G. Saper i Syn, Sosnowiec, Dziewicza	
11	III	III	Gazownia	Gaz. Górnośląskie Sp. Akc. w Katowicach, Wojewódzka 2	Sucha destylacja węgla i produkty
12	III	III	Kuźnia	dow.	Kowalność i spawalność żelaza kutego
13	III	IV	Huta żelazna	Huta Katarzyna, Sosnowiec, Staszica	Wielki piec
14	III	IV	Huta cynkowa	Franko-Polskie Tow. Górn. Hutn. Huta Konstanty, Dąbrowa Górna, Kr. Jadwigi 12	Wytapianie cynku

15	III	IV	Fabryka farb	B-cia Inwald i A. Sercarz, Będzin, Kościelna 32	
16	III	V	Młyn elektr.	Kleiner, Sosnowiec, Wspólna 13	Dynamo, motor elek.
17	VI	IX	Fabryka papieru	Kłucze	
18	VI	X	Przędzalnia	C. G. Schön Sp. Ak. Sosnowiec, Chemiczna 12	
19	III	XI	Fabryka pończoch	»Sosnowiczanka« Sosnowiec, Delzerta 13	
20	VI	XI	Tkalnia	»Zawiercie« Tow. Akc. Zakł. przedz. baw. i tkalni dow.	Linotyp, masz. rotac.
21	VI	XII	Druk. dziennika	Babcock i Zieleniewski, Sosnowiec, Feliksa Perla 4	
22	VI	III	Fabryka kotłów	Chrzanów	
23	VI	IV	Fabryka lokomotyw	w Sosnowcu	
24	VI	IV	Stacja Kolei państw. i Urząd ruchu		
25	VI	IV	Fabryka samocho- dów	»Oświęcim« Zjednocz. fabr. maszyn i samocho- dów S. A. Oświęcim	
26	VI	V	Fabryka samolotów	Biała Podlaska lub Lublin — Plage E. i Laśkiewicz T.	
27	VI	V	Lotnisko i stacja au- tobusowa	w Katowicach	
28	VI	V	Stacja straży ognio- wej	Ochotnicza Straż Ogniowa, Sosnowiec, Prezyd. Mościckiego 37	Sikawki
29	VI	VI	Fabryka masła ro- ślinnego	»Potokół« Będzin, Małobądz	Prasa hydraulic.
30	VII	IX	Filtry	patrz Nr. 2	
31	VII	XI	Fabryka kwasu sol- nego	Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. Katowice, Marsz. Piłsudskiego 31	
32	VII	XI	Fabryka kwasu siar- kowego	Giesche, Sp. Akcyjna Katowice	
33	VII	XII	Chorzów	Fabryka przetw. azotow. Chorzów	
34	VII	I	Kopalnia węgla	Tow. Górniczo-Przemysł. Saturn	
35	VII	I	Rafinerja ropy na- ftowej	Katowice-Ligota. Rafinerja nafty, Ligocka 116	Produkty ropy na- ftowej

L. p.	Klasa	Miesiąc	Dokąd prowadzi wycieczka	Nazwa i adres zakładu, do którego należy się zwrócić o zezwolenie	Cel wycieczki
36	VII	II	Gazownia	Gazownie Górnośląskie Sp. Akc. w Katowicach, Wojewódzka 2	Produkty suchej destyl. węgla Produkcja kleju, gliceryny, stearyny
37	VII	II	Strem	Strzemieszyce	
38	VII	II	Szklarnia	vide Nr. 5	
39	VII	III	Fabryka chem. Radocha	Tow. Akc. Sosnowiec, Radocha	Wyrób kwasu winnego i chloranu potasu
40	VII	III	Barwiki	Fabryka barwików anilinowych I. Praszkiej, Żarki lub Przemysł Chemiczny w Polsce S. A. Zgierz	
41	VII	III	Browar	Hr. Renard w Sosnowcu lub Gambrinus Będzin, Czeladzka 14	
42	VII	III	Gorzelnia	Gorzelnia Ks. Pszczyńskiego, Pszczyna	Fabryka cementu
43	VII	IV	Cukrownia	Cukrownia Chybie S. A. Chybie	
44	VII	IV	Fabryka sody	Ząbkowice	
45	VII	IV	Cegielnia	vide Nr. 4	
46	VII	IV	Cementownia	Solvay w Grodziecu	
47	VII	V	Fabr. porcelany	»Józefów« Sosn. Fabr. wyr. ceram., Czeladź	
48	VII	V	Huta żelazna	Katarzyna, Sosnowiec, Staszica 40	
49	VII	V	Huta cynkowa	vide Nr. 15	
50	VII	V	Fabr. kabli i drut.	A. Deichsel, Sosnowiec, Niwecka 2	
51	VIII	XII	Telegraf, telef.	Urząd telegr. Sosnowiec, 3 Maja 4	
52	VIII	II	Dynamo, motor el.	w dowolnej fabryce	
53	VIII	II	Zakł. rentgenol.	Pow. Kasa Chorych, Sosnowiec, Wawel 3	
54	VIII	III	Radjostacja	Katowice lub Kraków	

II.

Wycieczki w związku z nauką o Polsce Współczesnej.

L. p.	Klasa	Dokąd prowadzi wycieczka
1.	VIII	Magistrat m. Sosnowca
2.	„	Starostwo Będzińskie
3.	„	Sejmik Powiatowy
4.	„	Sejmik Śląski
5.	„	Województwo Śląskie
6.	„	Sąd Grodzki
7.	„	Sąd Pracy
8.	„	Sąd Okręgowy
9.	„	Izba Przemysłowo-Handlowa
10.	„	Bank Polski w Sosnowcu
11.	„	P. K. O. w Katowicach
12.	„	Kasa Chorych w Sosnowcu

III.

Wycieczki turystyczno-krajoznawcze.

Klasa	Miejscowość	Ilość dni
I	Kraków—Wieliczka	2 dni
II	Ojców	2 „
III	Wycieczka w Beskidy, tura Milówka— Barania Góra—Wisła	3 „
IV	Poznań—Gdynia—Hel	7 „
V	Pilsko—Babia Góra lub Pieniny lub Góry Świętokrzyskie—Sandomierz	4 „
	Częstochowa	1 „
VI	Lwów—Wschodnie Karpaty	7 „
VII	Warszawa—Wilno—Troki—Narocz	7 „
VIII	Kraków—Zakopane	7 „
Razem 40 dni		

(Wszystkie uczennice muszą obowiązkowo przejść kurs narciarski, urządzony dla nich przez zakład w czasie feryj zimowych. W tym celu wynajęto w Węgierskiej Górze budynek na osiedle szkolne. Miejscowość ta ma pierwszorzędne tereny narciarskie, a latem jest doskonałym punktem wyjścia dla wycieczek górskich.

Kolonja letnia uczennic, która ma swą siedzibę w tej miejscowości, urządza stale bliższe i dalsze wycieczki w Beskidy.

pobytu swego w gimnazjum, ile kilometrów przejechała kolejami, autobusami i okrętami, jaką przestrzeń przemierzyła pieszo. Wkońcu każda uczenica otrzyma stopień ze sprawności turystyczno-krajoznawczej.

Pieniądze, wpłacone na fundusz wycieczkowy są bezzwrotne, uczenica nie tylko ma prawo odbyć wycieczkę, przewidzianą w planie wycieczkowym, ale jest to wprost jej obowiązkiem. Opłata na rzecz Funduszu ma podobny charakter, jak chesne szkolne, którego nie zwraca się, jeżeli uczenica opuszcza lekcje szkolne. Gdyby uczenica z przyczyn od niej niezależnych w wycieczce udziału wziąć nie mogła, mógłby jej Fundusz stratę materialną i moralną powetować przez przywiezienie jej z wycieczki albumu, książek lub innych pamiątek, zostających w bezpośrednim związku z daną wycieczką.

Jeżeli inne zakłady naukowe zorganizują u siebie na tych samych zasadach fundusz wycieczkowy, będzie można w przyszłości zawrzeć umowę, mocą której, w razie przeniesienia się uczeniicy z jednego zakładu do drugiego, zostaną również przelane sumy z funduszu wycieczkowego, z których uczeń miałby dopiero prawo korzystać w klasach wyższych.

Całość oparta jest na zasadach, na jakich kalkulują instytucje ubezpieczeniowe w stosunku do ubezpieczonych. Plan obejmuje 40 dni wycieczkowych w ciągu 8-miu lat. Licząc wydatki na utrzymanie i zwiedzenie po zł 3.— dziennie, uczyni to zł 120 na jedną uczeniicę w ciągu 8-miu lat. Przejazdy kolejowe obejmują przestrzeń, wynoszącą przeszło 5000 km. Według taryfy obecnej z ulgą 75% (jest nadzieja, że P. K. P. stosować ją będą dla wycieczek szkolnych również w przyszłości) koszt na ten cel wynosi około zł 60.—. Fundusz wycieczkowy inkasuje przez 8 lat zł 160.— od jednej uczeniicy a wydaje na nią zł. 180.—. Różnica da się uzyskać z procentów od kapitału, umieszczonego w P. K. O. ze sum, pozostałych po uczeniicach, które w klasach niższych wystąpiły i z imprez, na ten cel urządzonych.

Dr F. Wiederman.

46.

OGŁOSZENIA.

Książki nadesłane:

- Z. Zawiszanka. „Świt wielkiego dnia”. Dom Książki Polskiej. Warszawa 1933.
A. Kamiński. „Antek Cwaniak”. Nakładem „Na tropie”. Katowice 1933.
W gromadzie zuchów. Praca zbiorowa. Nakładem „Na tropie”. Katowice 1933 r.